

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

— Sloga za našu maale stvar, a nesloga sve pokvari — Mr. Fed.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisani se pišu tiskaju po 5 vrb. svaki redak. Osim od 8 redaka stoje 60 novč. svaki redak više 6 novč.; li u slučaju opozivanja na pogodu za upravo. Novci se šiju postarom napriscim (anegno postato) imo, prozima i najbližu poštu valja točno oznočiti. Komu list ne dođe na vrijeme, nota to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se na plaću postarino, ako se izvana naplać. «Rokimacina». Dopisi se ne vradaju ako se li ne tiskaju. — «NAŠA SLOGA» izlazi svakog četvrtka na slalom arku. Novci i piša šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Najbližegovani listovi se ne primaju. — Predplata a postarinom stoji 6 for., sa seljaka 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 501 12 za pol godinu: izvan carovine više postarino. Na inato 1 br. 5 vrb.

Obćinskim biranjem u Pazinu.

Za koji dan biti ćete pozvani, da birate novo obćinsko zastupstvo, koje će upravljati kroz tri godina Vašom obćinom. Ovo je prvi put što ste tvrdno nakanili otrasti se tudjog gospodarstva u Vašoj toliko neosrednoj obćini.

Protivnici Vaši i narodni uvidjaju to pak bi htjeli svom silom, da Vas i nadalje drže u robitvu i tmini, da tako uzmognu i u buduću s Vami i s Vašim imetkom po miloj volji gospodariti. Mi se tomu nećudimo znujuć, kako njim je toliko priznati mrskog »šćava« sobi ravnu.

Obćinari pazinski Maogc je tomu vromona, što pašuju u Vašoj obćini domaći odmotnici i tudji nametnici, nećudju Vašog jealica, obićajah, nit ikoje Vaše narodno svetinje. Većina Vas bijašo do sada od gospoda tako zavarana i zaslipljena, da siromah »šćava« nije imao druga pravice već da plaća, trpi, muči i da za gospodu glasuju. Al danas nije više tomu tako. Većina Vas otvorila je oči to novjorju više gospodi. Redki su oni mođu Vami, koji nobi znali, da su sama gospoda muvula svu nosrođu na Vašu obćinu a tim i va Vas samo. Mulo imado kmetovah u Vašoj obćini, koji bi se dali i na dalja za nos voditi od »alijunahah, koji Vas mrzo i preziru iz dna noćiate njim dušo. Sve što je mođu Vami svetinjo, pošteno i nepokvarono, pristati će uz

Vaša vodje i prvako, uz naš narodni program.

Kmetovi pazinski! Nedošlo Vam je oto vrijeme, da skinete sa sebe težki jaram robitva, da oi osvjetlato lice pred Vašimi zemljaci, da uzumote u obćini ono mjesto, koje Vam po Bogu i zakonu pripada. Sad je doba, da doviknato neprijateljim narodnim:

»S ognikša milog bješto nam kugo, Znam vam moramo vratiti vođ.«

Kod prvahjih izborah bila Vam je toliko borba jer Vas je bilo malo a protivnici Vaši, brojom maleni li desovitošću voliki, znali su uvjek slućiti Vas pod svoj jaram. Eivala Vašoj svietsti a nastanjanjem Vaših vodjah prookrenulo se kolo sreća. Danas niste više osamljeni. Kolo našu razkrililo se i ojaćalo širom cijelo Istro. Obćina za obćinom oslobadja se tudjeg gospodarstva. Hrvatsko pućanstvo Istro spoznaju, da imado istu prava kao i svaki drugi austrijski državljanin; ono sluća i sliodi svoje pravke, narodno dobroćiniteljo i osloboditeljo. Naša su se duklo četo pomozohala i ojaćalo a ono protivnikah naših padaju i razpadaju se danomice sve to više. Sve što je na upravi i nasiljom sagradjeno, mora propasti, a tako biva i sa gospodarstvom naših protivnikah. Na nogo duklo biradi pazinski i Polakšito svietu, da se niste odrekli materinjoj miloika i da sto dostojni hrvatskog imona.

Uprito sva svoja sila u ovom toli važnom trenutku. Ućini li svaticko svoju svotu dućnost, pobjeda Vas nemože minuti. A tada — ufajmo se

— prosjati će Vam mirniji i slobodniji dani u Vaša obćina, kao mladi sokol polotiti u kolo svojih hrvatskih drugaricah. U svojom slobodnom polotu razviti će tada svo svoje mladjahe silo na tropsat dućmana a nu ćadit obćinarah i hrvatskog nam roda i imona. Na izbore dukto obćinari pazinski svi složno i nasatršivo. Na Vas će biti upro oči cijelo Istro a i srodna nam bruća iz ostalog carstva porućuju Vam s rami ujedno: Bog blagoslovio i usperio Vaš trud i napor!

Dalmacija-Istra.

Stari Mlećidi obogatili se ribom, to počeli s ribarskimi ladjami i nešto trgovati.

Ribarom su omilili naši krajovi jer su obilniji s ribom, pak i trgovcom jer je sigurnija obala.

Jedni i drugi našli su u gradicah nekoliko ljudih, što su njihovim jezikom govorili, pak su pomislili: ovo je talijanska obala, to i zemlja.

Kad su našli saveznikah, pokušao primuniti na svoju stran bizantsko carstvo, prikazujuć njim, da je bolje pustiti jadransko more Talijanom nog Hrvatom.

I Mlećidom podje za rukom, što milom što silom, što oružjom što novcom, otkrnuti obalu od matero zemlje.

Mnogo je vjuckovah tako trejalo. Hrvati se boro, da prisvoje i da se osjeguraju svojomu kralju, al sa svih strana napadaju jih neprijatelji.

Na gospodskih stolicah ostaju gospoda potalijanćona, sliodi oni starim načinom, starim tudjinskim redom. Nogo se i narod budi, pa narod sam svoje prisvaja, a talijanćina vapi: finis Dalmatio.

I mi kažemo finis — nastaje. Al ćeaa nastaje?

Nastaje napravico, da sa narodom i sa narodnim imetkom gospodaro konti.

Nestaje napravico, da sudac nerazumi naroda ni narod sudan.

Nestaje napravico, da noima ućionah nogo za gospodu i na raznarodjonjo.

Nestaje napravico, da se narodnim novcom grade ćatališta gradovom, a da se solu zapusto i bez doćro stazo i da se pusti nok voda unićtajuć trud i život ljudski.

Svoga toga nastaje, nastaje i lacmansko Dalmacijo, a nastaje hrvatska Dalmacijo. Lacmanskoj Dalmaciji pjevajuć dećaci izradi: finis Dalmatio, a mi odjevamo Amen, Božol —

Ovakav ćlandić donosao je ovih danah zadarski »Narodni list«, a mi ga skoro u oćelosti donošamo. Zašto? Jer nalazimo, da je mnogo roćčena o Dalmaciji alićno onomu u Istri.

Jednu je samo znatna razlika, naimo ta, da je u Dalmaciji nastalo doba u koje nestaje mnogo zlu, koje je u njoj kao i u Istri bivalo, doćim u Istri još nije nalazilo to doba, izuzam da se je narod u raznih krajovih buditi počeo i da pokazuje, da si hoće sam svojo prisvojiti.

I hoće, bude li postojan u borbi

PODLISTAK.

Razgovor medju Jadrom i Tonom.

Jadra. Dobro jutro Tono.
Tono. Bog dan, kuno Jadre.
Jadra. Drugi Tono, recite mi, vi ki greto s kuretom malo manj po celoj Istri, kako kaže letinja po Benediji?
Tono. Ča ćeto, ja ne grem gledat kako izgledaju polja: ja moram držat uzde i paziti pred kuretom i za kuretom, da ne zmasitit kakovega siromah-nega otroka ali gospodskog braka, zać bi lakko dovolika nesrđila zadila.
Jadra. To imate pravo, ali pur biste mogali hitit oko osobito na brajde, kada se poliete uz cestu. Ćlovik ki gre po avlju, mora si zapametić svo ono, da je lipo i koristan, i to svojim doma pripovidat. Tako delam i ja kad grem smrkivom u Ljubljano. Iz Krajske donesal sam simeua oukeranega paćula, broskvo ke dajuć glave kako kapuz, dobre vrsti kapuzi i krumpira, pa sam nasadil na svojem imanjju, i dal sam susedom i pretelom, i tako se je razplodilo po celoj plovaniji. A ljudi kad imaju dosta krumpira, paćula, kapuzi, i broskav, ne umiru od glada.
Tono. To je lipo i pošteno od vas. Ja za pravo red opazil sam po Benediji, da kmeti živu slahio kako i pući nas, samo na Poreććini, osobito Fontanu, u Versaru i u Kastellru,

kmeti dobivaju lipo beći za vino. Ma ća ne niste popital kako oni obćeluju svoje brajde?
Tono. Nisam, lego pred nekoliko maseol zel sam bil na karetu iz Vićinade do Pazina jednoga gospodina, ki da je proputoval celu Istru i da je vidil na Poreććini kako dobro obćeluju brajde i kako umao žepajuć (sumporaju) grozje.
Jadra. Pa, ća niste zapametić, kako da tamo obćeluju brajde?
Tono. U koliko se spominjemo, povidal mi je oni gospodin ovako: kmeti u Versaru, Fontanu, Kastellru i okolo Vićinade povadili su stare i bolne brajde, a nasadili su mlade ponajviše refošk i teran. Tamo izkopajuć dumlhoke jame ili rav kuko i u Pazinććini, lego oni stave na dno jame sućnja, stoje ali neoprhnutu gnoja, zatim dobru zemlju, tako da njim se svaka loca ućiti i dobro raete. Kleua ne sado blizu tran, zać da klen odulmije hranu trsu. Mesto kleua rabe kolćeć i traticu. Kada se mladi tral polova, lipo ih plju i okopavajuć dva ili tri puta na leto. Oni ne ćakaju, da se opazi ih, kako to delaju pol nas. Žepinju kad se grozje pokaže, kada poćme osvati: kada odebell kuko grahovno zno. Vole, koje ali ovo ne puste nikad u brojdo ni u vinograde, zać blago polomi i pobrati loze.
Jadra. Mi neki ter neki žepiamo ali samo onda kad se boleat pokaže na grozju.
Tono. Mi delamo kako i oni, ki gredu po mediga i po medljižu, kad je bolnik

na amoru. Onda je već prokanno, trud i trošak je za nić.
Jadra. Ča niste nić drugo zapametić od toga gospodina?
Tono. A ja, i to mi je povidal, da je kmetih srednjega pmoćženja na Poreććini, osobito u Fontanu, Versaru i u Kastellru, ki da tukiraju za vino na stolne i na milijare fiorin, a u Versaru da je kmetih, ki dobivaju svako leto od 500 do 700 fiorin za ljbakje.
Kad sam mu je reka, da je u Pazinććinom komunu kmetah, ki ne dobiju za vino ni solda, i redki kmeti, ki imaju kakovo deblu od žira na svojoj dosta velikoj kmeććini, on mi se je tužno namjfal i reka: mi je: to je velika »vamota za takove poljedelce, ki nimaju za svojo potrebu jukuk, kručav crićanj, amokav, hriskav, orih, loćanj i svako druge vrsti žira. Na moć odgovor, da ako jućen ima a drugi nimaju, da mu sve pokradu i polome, on ponovi: to je sramota i nepravist, svi bi morali saditi i goiti žir; jedan drugomu pokazati koje se presajivaju mlada stabla, i kuko ih valja oćpiti i goiti. To kad bi svaki kmet imao žira okolo svoje kude, okolo svojega imanja, svadjić plod bil bi siguran. Na komunkem imanjju ali uz put svaki mladoćženja morao bi nasaditi nekoliko šljivah ali orak ali drugih stablah. — Sused valja da suseda pović, ako zna bolje od njega, kuko on dela na polju, okolo treja okolo žira, u vrtu u ćtalićki. Natuljo mi je reka oni dobri gospo-

din ovako: Istrjanski kmeti su u mnogih krajih leni, lakokumno se duće, i pravdaju se rado i za malo stvar. A neznanju li jadalni, da stih upropaćuju ćeba, a tusta i debelo talijansko avukate i bulgore.
Jadra. Oni gospodin mora biti jako vridan i veliki pretol nam kmetom.
Tono. Po Tonida nisam se razgovol nigdar s boljim ni pametnijim gospodinom. — Ja sam ga pozdravil talijanski, kuko je navada poli nas, kad su srećnemo koga s duglmi i ćaromi bragoćami: bon jorno štor! A ou mi je lipo i krhko odgovoril: Dobar dan brate!
Jadra. Tono, ća vam ni rekali, ki je i odakle je?
Tono. Kada sam vidil, da se onako bratski a manom razgora, ja sam ga pital: Nezamirite mi gospodine, ako vas pizam oćleće ste? On mi je na to odgovoril: ja sam Hrvat rodom iz Istro.
Jadra. Ste se celo vrijeme hrvatski razgovarali?
Tono. Ter drugaćlje ni neznam.
Jadra. Dukto po njgovih besidah i mi smo Hrvati, kad sezo se rodili u Istri i kad gvorimo hrvatski jezik.
Tono. To se zna. Piće sam zapametić doćro, da je rekali: ćlovik, kugo je odolija hrvatsku matli i naućilo povorit jezik u kem se mi dva razgovaramo, zove se Hrvat. Narod, ki se u tem jeziku svomu Bogu molli, izpoveduje svoje grihe i posluć prećike i bođu rić u hrvatskem jeziku; razgovara se sroćom oćcom u tem jeziku, zove se hr-

proti svojim svakovrstnim neprijateljima. Bog blagoslovio njegovu napora!

Posljedica odsude.

Javili smo u posljednjem broju, da je dne 9. t. mj. zadarski načelnik vitez Trigari odsudjen radi uvreda počena o. k. političkomu činovniku, pogledom na njegovo službeno uređivanje. Obće je pako poznato, kako zadarski Talijani prihvaćaju svaku sgodu, da prirede kakvu talijansku demonstraciju, proti kojoj navadno su prisiljeni o. k. oblasti kazneno postupiti. Ako još spomenu, kako je branitelj Trigarijev u svojem govoru orisao bivše o. k. namjestnike u Dalmaciji, kao stranačke, pod kojimi nisu mogli tamošnji Talijani polučiti ikakve pravice (!), to ne pojmimo, kako je mogao g. Elluschoegg prikazati se na parobrod, da pozdravi u Zadar polažeću Trigarijevu družinu, pa bila mu — Bog zna — kako srdačno priključila!

Od slavenskih o. k. činovnika u Primorju zahtjeva se, da se u svakoj agodi ponašaju neutralno, to da se nigdje noizitiđu, dapače zamjerava jim se, ako pripadaju kakvom privatnomu slavonskomu društvu, atoga bilo bi i pravo, da se to traži i od činovnika ostalih narodnosti. Rečeno mora se tim većom mjerom zahtjevati od o. k. činovnika, koji stoje na čelu jednoga političkoga kotara u nekoj državi. Više nemožemo kazati, jer ne bismo radi doći u sulcob an zas, kr. državnim odvojništvom, nu uzleknuti moramo: snt donique finos.

Preporučamo goruži događaj našemu zastupniku u carsvinskom vijeću u Bebu, da na shodnom mjestu upozori vladajuća krugova nu istarsko odnošaje.

Skroma svečanost.

(Konačno.)

Na izvanrednoj skupštini čitavnice dne 3. maja t. g. bijaše jednolično zaključeno, da se izvanredno g. Frana Bachmana počastnim činom, radi njegovih velikih zaslugah po društvo u najpunoj mjeri, što je najnovije vrlome podarovalo čitavnici krasnim glasovinom, sjedali, pultom, notnim, ormarom za knjige, slikom itd. i što je već prije 20 god. pomogao ustanoviti društvo i od tada vuzda mu se dobrovorom.

Ostalo bi nadati, da se tim prije dade u tu svrhu pristojnu diplomu izraditi, koju će mu izraditi državni predjednik, tajnik i blagajnik.

Konačno zaključak skupštine, da se zamoli g. Bachmana za fotografiju pokojne mu djece Lavoslava i Ljudimira, da može društvo njihovu sliku u svojim prostorijah izvestiti.

Diploma bijaše po odborovom naputku u Tratu na obće zadovoljstvo izradjena. Napie glasi:

»Složimo se!»

Hrvatska Čitavnica u Kastvu u svojoj skupštini dne trećega maja MDCCCLXXXVI. jednoličnim zaključkom imenovala je veleničnoga gospodina **Dra. Frana Bachmana** uzor rodoljuba i dobročinitelja svojim počastnim činom.

Kastvici dne 20. maja 1886.

Za odbor:

Predsjednik: **Anton Dukić**, s. r. Tajnik: **Mirko Jolušić**, s. r.

Dne 27. maja t. g. podala se ja deputacija, sastojuća od gg. predsjednika Antuna Dukića, tajnika g. Mirka Jolušića, blagajnika Josipa Vlaha i članovah Miroslava Grosmana i Frana Dubrovića, u il. Bistriču na predaju diplome.

Prigodom predaje, nagovorto je svečara društveni tajnik Mirko Jolušić sljedećim riječmi:

Velenični gospodine!

Odlukom društva »Hrvatska Čitavnica u Kastvu čast nam je predati Vam diplomu počastnoga čina, kojim je isto društvo Vaše Gospodstvo jednoličnim zaključkom u svojoj skupštini dne 3. maja t. g. imenovalo.

Nalogo imatoga društva drago nam je na najnovijem veleničnomu daru Vašem Gospodstvu najljepšom hvaliti izreći:

Velim najnovijem daru, jer ovaj dar nije društvu »Hrvatska Čitavnica u Kastvu od Vas prvi bio.

Društvo nadao dobro, što ste Vi uzor rodoljuba društvu kad se je jurvo pred 20 godinama osnivao, dobra učinio. Ono dobro pamti, da ste u dobu narodnjeg uvrtaha, kad je istarski Hrvat u tvrdom sanu još spavao, Vi ustanovili gospodine društvo »Čitavnica u Kastvu probudili da ste Vi tomu društvu bio ustanovnikom; tomu društvu bio sve i otac i majka.

Nu svemu tomu, mi krasni velenični čitavnice u Kastvu, u ime dr. Frana Bachmana, prijatelj, dobročinitelj, počeli Bog narodu nu mnogija leta!

Deputacija pridružila se ovom nagovoru riječmi: »Živio!»

Prihvativ svečar diplomu, srdačno i suzami na očih se deputaciji zahvalni. Spomenu da su ovakova odlikovanja, koja od samoga naroda politič, veselo više ne lakoju drugu. Radostno iztaknu, da mu je ovo već drugo odlikovanje iz druge mu domovine, imo Kastvačdina, koje je jur 20 godinama počastnim činom imenovalo.

Izređo konačno, da mu je Kastvačdina uvjok mila bila, a takova da će ostati njomu i njegovoj supruzi do zadnjega dana.

Nakon kratkog odmora odludi deputacija, da će tu corpura na trnovako groblje,

da posjeti zelenu grobovu premle dječice našeg Frana. Deputaciji pridružili se i roditelji, te se na onih svežih humolh svi pomolše za pokoj dobre one dječice. Uz molitvu bilo je taj i uzah, a kako da i naplaču starol roditelji za najmilijim blagom, što no ga imaše nu zemlji? Na povratku u Bistriču posjetiše i lepu Trnovu.

Nadošla je i doba objaja. Oko gostoljubliva stola našeg Bachmana posjela je zastavica deputacije i nekoliko bistričkih svećarovih prijateljah. Po našem običaju ređać se tuž zdravica za zdravicom. U srdačnih i iskrenih govorih spominjali prijatelji vrline i kreplost domaćine i čestite domaćice; sjeliše se i njihovih pokojnih, bližnjih i daljnjih prijateljah i štovačteljah. Ujedna, nepriključena i srdačna zabava uz bogat stol, potrajala je do pod samu noć.

Vedernjim vinkom nadošlo je u posjete svečaru i prijatelj iz Trata, dočekan i primljen kao što to samo kod našeg Frana biva. Kod večera vladalo je opet ono iskreno veselje kao i kod objaja. Svakomu od prisutnih čitno si na licu, kako je zadovoljan i srećan uz onako vrlidno prijateljstvo i domaćine. Obilježila upravo zabava potrajala je kasno u noć. Bez buke i vike, u prijateljskom razgovoru i nudužnoj hali prolazili su satovi kao letimice. Sljedećeg dana u jutro bilo se je gostovom razstati. Jednim je valjalo put Kastva o drugom put Trata. Prijatelj i gostovi opraniše se srdačno nu prevrlićnom domaćinom a domaćina odprati ih na kolodvor. Jedan vlak dojuri iz Rlike a drugi iz sv. Petra. Prijatelj se rukulu i ljube, svakomu je teško razstati se, ali nolina drugo. Oduševljeni žive i Bogom odvajaju se u vagonih, koji se jur mlađu i raznosne približilo nu dno protivno strane. Svako njemu na svoje mjesto to razmišlja o krasnoj svečanosti, o plomoničjoj obitelji Bachmana, koju ni već za života podiše spomenik meju zahvalnim istarskim Hrvatim. Njega i vriednu nu drugaricu nekada nam uzređi Svevišnji još dugoo čilo i zdravo, da nam budu uzorom svega što je plamenito, krasno i rodoljubno. Živio!

DOPISI.

Pazin mjeseca junija. U 21. broju dječice »Naše Sloge« naslikao Vam je čestiti uredniče, pazinski dopisnik dvojno stanje naše obćine.

U koliko je to nu vrlimo sliko, najbolji svjedoci ponovno produženje onih izbornih za obćinsko zastupstvo.

Kod bi, da se taj krat naša gospoda šarenjuel više boje izbora nego il javno blagoslovno vode.

Poznavajući žalostno stanje sjedne strano a drugo pokvareno gospoda i huzdušno šarenjue, moramo si i nehotice stvoriti najgoriji sud o naših protivolih.

Gospoda i šarenjuel su uvidili, da su preslabi zanka i železo, kojim su se nadali uloviti miševa za potučiti svoju nedistu svrhu.

Nadalje računava su gospoda, da će doći svi kmeti na izbore jur namogoše radi auše raziti na polju i vinogradih, pak su i radi toga odgodili izbore. Nu čovjek snuje a Bog boguje. Mi se nadamo, da će biti svi računski gospodak i šarenjučki ovaj put prekrizani.

Naša gospoda ne mogu da bolje pokažu onim tim svojim djelom veću pokvarenost srca i duše.

U prijašnja vremena znala bi naša gospoda kupiti pulica (oslić), kojim bi kod izbora pitali »šćavuna« nu suda njim to više nevalja. Šćavun je progledao a gospodakli žepovi jesu svaki dan prazni. Ali nu žalost moramo ipak priznati, da se našje još po koja luda glava, koja podpiše ili podržiža kukovo gospodsko pismo a du niti nezna, što je naplaćeno. Tako love gospoda lude pitca u zatvor jer se poštonim načinom nitko više uloviti nečade. Mi se šćadimo tim nesrećnicom, koji se daju od gospoda uvijek varati. Ako nam imaju štogospoda kazati na glavarstvu, a oni neka nas tamo pozovu, a ne kao tui po noći i sakriveno od kuće do kuće hoditi i ljudje lovit u kući i na oesti, da njim se podržižju.

Koliko je naših ljudi, koji se danas kaju, što su na gospodska pleza svoj

vat-ki narod. — Reče mi još i to: miš niti i lipi hrvatski jezik govore naša braća u kraljevini Hrvatskoj, i u Hrvatskoj, Slavoniji, u neprijateljoj vojvodiškoj Kraljini i u Dalmaciji, zatim u Bosni, Hercegovini, Crnoj gori, Srbiji i u južnoj Ugarski; mi Hrvati razumimo posve luhko našu braću Slavonce iz Kraljine, Stajerske, Koruške i Goričke a isto tako Bugare i Slovake.

Kad sam mu se potužiti, da mi od Gelegorice do Čepića nimalo oeste ni dobrega puta, nikakove škole, da nam malo manj svako leto seno poplava u Novakem u Tupaljskom i Pitanakom lugu zna potoci ni mlake misu uravne, da nes davi febra i druge bolesti zna sivo bez čiste i zdrave vode, a medij komunski u Pazinu, kega mi plaćamo s krvavim žulji, ne služi nam, znać smo predaleko od grada Pazina. Znaće da mi je odgovorio oni go spodi?

Jadre. Da se valja gremo potužit našemu cesaru va Beč.

Tone. Ne, lego mi je odgovorio: za mnoge vaše nevolje ste si sami vi kmeti krivi. Ja sam mu nu pol srđito zabrusiti: kako čete, da smo si mi sami krivi, kada naša podestarija u Pazinu za naš malo skrbi, a junta va Porču još manje, a va Beču ne bi valja ni znati, da je istra nu svlju, da se nebi kakkada oglašil naš Vitezid va nekem carskem svete. — Tu je vašu krivica reče mi i mirno me upita: ki izabra župane i komunske reprezentante svake

treću letu? Ki ima pravo izabrati svakih šest deputate za Porč i za Beč? Ja mu nu to odgovim: ki drugi lego mi kmeti, ki pluhimo carsko franko i adoljionale i dajemo soldate.

Jadre. Ča vam je on nu to odgovorio?

Tone. Da, da, vi kmeti kukovni si reprezentancu izabere i kakove deputate pošaljete va Porč i va Beč, takove imate škole, oeste, putove, carska plaćila, komunska adoljionila i zakone, kim ste dužni se pokoriti, znać nje delaju deputati, ke vi sami izabere.

Jadre. Tu ina pravo, znać komunska reprezentancu odlučuje za škole, za komunske adoljionale, to ist za komunska plaćila, za održavati učitelje komunske, za plaćati podestata, za medija, za učitelja muzike, ki sviri grajanom za veselje, kad nas šćavo predoblju kad su balotacijoni za deputate, ali kada se svi Garibald, Umberto ali neki talijunski Margarita. Pa koji su drugi implegati komunski, pisari, poljiotji, ki više put gone va peržu kmeti ako zavide: živio Hrvati, ali: živio Dinko Vitezid, ali: živio naš car, a komunski caš, požupi i ste drugih spež, ke moraju tožni kmeti plaćati.

Tone. A po Tonida, kad bi svi mislili kako ja mislim i želim, nebi više Talijani ni Kraljevli gospodarili va podestariji Pazinskoj, Buzetškoj, Plominske, Lahinske, Barbanaske, Kanfanarske, Višnjanske, Portulan-ske, Motovunske, Vištnaske, Lovranske itd. Malo manj a svih po-

deštari, ni Istro morali bi po pravici ni Hrvati zapoviditi ni nu našu armotu i voliku školu ni ni razumno za se dela a dajini žulji. Mi moramo samo plaćati i muditi i služi Talijanom kuko čćivi svojim gospodstvom. Za to nas i zovu Talijani i Kraljevli; šćavo, šćavo, — to, čćo red: roh, sužanj, produn šćovik.

Jadre. Pa oni ki šljaju fojete i druge libre, govore, da je nas više nego Talijani va Istre.

Tone. To se zna, da je nas tri dela a Talijani i drugih Kraljeva jedan del.

Jadre. Po najku, bi teka benovrokar, to je onda volika armotu za nas, da se pustimo tako slipiti od Kraljevli, kih je manje va Istri nego nas Hrvatah.

Tone. Da se slaglje od njih oslobodimo, moramo gledati, da dobijemo svoje ruke podestarije i nu pošaljemo sivo naše deputate va Porč i va Beč.

Jadre. Za koj dan bi čćo balotacijoni za reprezentancu podestarije Pazinske.

Tone. Uprav zato gledajmo izabrati naše ljude, poštene kmete, ali pepe, ki gledaju našu korist.

Jadre. Ja se ufam, da te se svi kmeti složno držat, da se izabere va reprezentancu zooljna Slavonce.

Tone. Nu dan balotacijona neumi nijedan čćo oati, ki ima pravo glasovati.

Jadre. Jave hojnu, da će se ki pustiti zašlipiti, nagovoriti ali prestrašiti od šćarejućah.

Tone. Takove stravišve all judeži boje da doma ostanu.

Jadre. Tako i ja mislim.

kriz metnull neznajuć za što ni radi česa. Ako ćemo već štogod podržati, valja da idemo komu našemu čovjeku, da ga poplitamo o šemu pismo govori jer ovako možemo i smrtu oduđu samu sobi podpisati. Budimo dakle svi na oprezu kad nam gospoda nudjaju štogod na podpi. Najprije neka nam prošita takovo pismo koji naš čovjek pak ako je štogod za nas dobra i korisna, podpishimo, ako ne; pokazimo Kralju i šarenjaku vrata. Na Pazinašćini kitaro se kraljevske pijačivo i gospođeške podrepišće sada u vrijeme izbora, da nas opet jednom prevare i zasilpe. Mislimo, da nam je njihovo gošpodstvu dosta, da su nas dosta nagulili i navorali i već je doba, da njim pokazemo zuba. Ovdinari pazinski, pazite da se ne budete poslize izboru kajali. Birajte samo svoje poštene i pravedne mužve, pak se neđete kajati. Talijanu što je njegovo a nam što je naše.

potonu i sam. Ovej grozni dogodnji budio je u Bavarškoj veliku suđut napran inače plemenitomu vladaru. Francozski parlament zaključio je kod glavne razprave, da se imadu protjerati iz Francozko svi poglavice nekož vladajućih kućah. Tako će se morati iz domovine seliti četiri princa carske i kraljevske krvi. Ministar Gladstone izdao je manifest na svoje biranje, u kojem opravdava svoje predloge o irskom pitanju i proporuđa je svim anglozskim biraoćem.

Franina i Jurina.

Fr. Blš Jura vorova), da je u Rusetu neki poročni blagovjak, koga bođu silno hvataleži brki? Jur. A, valjda nito njemu da ruztu. Fr. Ruztu mu ruztu, kađ jli mađu, lego kad dojde k njomu naš kmet pak mi donese mulo za šivru li ne dojde prošit za potpihanje, rade mu, da lnu brki tako Hrvatli i da noka lio, da mu Hrvatli postuje bodi, amio da plati šivru. Fr. Pak to je carski šlovec? Jur. Morda bi volio bit kraljevaki. Fr. Čuja sam, da će šilar Lemolo dobiti nekakv rad li krišid. Jur. A od ko noarido? Fr. Bl red, da od pazinsko pulitke. Jur. A da do to bit? Fr. Neki turski rod, ki se zove po domaću tvrvaran. Fr. Neznaš li, u koji muzej to ponosi Kralji šimnjako Talijanašo. Jur. Ja bi raka u porođli li šimaki. Fr. Ma da njim na tamo gido suvula. Jur. Nohoj no, nko Bog da dmo njim pošlat do mla i pazinsko Kralje.

Pogled po svijetu.

U Trstu, 10. junija 1880.

Ministarska kriza koji u Beču toli u Pošti sloga se jo za sada, ni neima sumje, da će doći opet šim prije u jednom ili drugom parlamentu do sukoba izmđu vladu i zastupstvu. U Beču do naposa Čosi zahtjovaj kod pitanja narodno banko i kod carino na sladur, da vlada zadovolji njihovim željan, što će biti tožko, jer su ta pitanja predložio sa madjarskom vladom rošona. Po najnovijih viostih iz Beču proporuđiti će vlada zastupničkoj kući, da prihvati noprozmjonznu carinarsku tarifu, da ju tako možo uvosti u život već početkom mjesoca julija.

Carovinsko vido dovršilo je u zadnjoj sjednici pred duhovskimi blagdanu glavnu razpravu o cariniskom tarifu a juđer započela je o tom spocialna razprava. Poljskim listovom pišu iz Beču, da su ostavili posljednji namiri u Pošti neugodno utiako kod dvora to da do usljed toga biti koji u Beču toli u Pošti važnih promjenah, koje će se provesti nakon dovršenih nagoilbnih razpravah.

Njegovo Vol. car i kralj poslao je vistorično zahvalno pismo nadvojvodi Albrechtu radi njegovog putovanja po Bosni-Herzogovini u vojničkih posluhiv. To pismo ošinulo je neugodno madjarsko saborsko vladu, koji su htjeli radi toga pisma vladu intopolirati, nu ču jih od toga odvratila, jer da bi se tim izravno caru uvriđilo.

Na slavenskom jugu neima ništa važnoga. Jedinu Bugarsku saboruje sada. Narodno zastupstvo jo sad prvi put na okupu iz Bugarsko i istočno Rumolije.

Kao najvažniji dozdodnj zabilježiti nam jo smrt bavarskoga kralja Ljudovita II. Pokojnik bijašo prošlog čedna a prestolju stinut jer su gu pronašli bavarški državnici anulidom. On jo bio naimo velik ljubitelj umjetnosti to jo u razkošne gradnje i umjetničko djela potrošio silne milijune. Njegovi dohodci, privatni i državni, nedozvolišo mu toliko izdatke a rad toga dužio se lievo i desno. To razbacivanje novca u nepotrebne svrhe i njegova ekscentričnost prinuka bližnju mu krugovo, da ga lišo kruno. Državno veće, komu bijaše na čelu kraljev seio, zaključio, da se zatvorio kralja u kraljevski grad Berg. Odlučeno učinjono. Kralj Ljudovit morade sa tjelesnimi liečnici i sa nešto sluzinčadi u taj grad. Nesretni kralj, videći se lišena kruno i slobodo, baosi se u ponoćoljak u jezero i tako učinio konac svim duševnim mukam. Liečnik, koji ga jo pratio, skođi za njim da ga oslobodi al mu to nepodje za rukom, dapaćo

Različite viesti.

Našim starijim i sadašnjim predbrojilicom. U posljednjih brojevima našeg lista raspoznali smo mnogim našim čitateljima iz prošlih godina 1823. 84. i 85. račun da u Sjetli smo jli njihovo dužnost, al na čelost moramo izpozvjeti, da se jli jo veoma malo odzvalo. Većim jli mukom miđi kao da se to njli i na tido.

S toga smo petljaljni pozvati jli javno, nomenjuj za sada nikoga. Probat stvart, stranke i narodnje časti zaštitjeva to. Mi nećemo bezdušnih nit podpor-nikah. Naš list ovist samo o predplatnicli.

Ako je tko, kol nomože da na jednom svoj dug namiri nek pmo za savu pošlje polovinu ili koliko možo, mi ćemo primiti svu tu račun, samo da se već jednom pošme sturo brivat.

Pokto ovo iz ča prva polovica godine, pozivljamo ovu prilikom i sve one, koji nam još nisu ništa pltili za ovu godinu, i one, koji su nam samo polovinu predplate pripisali, da nam pošaljli ono ostalo, da uzmagneimo posve zadovoljni željan svojim i onim naših čitateljnih.

Zapovjedništvo trećega žandarmerijskoga otdela, sa sjelom u Pazinu, premješeno je u Pulju. Najprije ovdjelio se vojnicima, pak će seliti glavnija a eto sa li se svli i zapovjedništvo žandarmerije iz near-tneje Pazina. To je sve plod bezumnog politike pazinskih Kruljah i šarenjakih, koji su dotjerali onu občinu do ruba propasti. Kad bi oni i nadalje sa pazinskom občinom gospodurili, protjerali bi sve c. kr. oblašti, sve na slavu lu tog šarenjačtva u na propast šeromšnoga puka. O šinari pazinski li patize sada kod izbora tdo radite i koga birate. Slušaite i uđite one mužve, koji su Vaše krvi i Vašeg jezika jer se inače neđe Vaše žalostno stanje nikad poboljšati. Citaoica u Pulji obirčavali će na dan sv. Petri i Pavla dne 29. t. m. u 4 sata po pođno svoju radovitu glavnu skupšćinu. Očekujemo od budućega izbora, da će ovo jealno slavensko druž-

vo u Pulji pridignuti do novoga sjaja, nastojeć, da nkupi sve boja slavenske življe oko ognišća naše slaoice. U to ime pomoz Bog!

Laborijska pazinska admnistracija. Pazinski Talijanaš videći, da je odzvalio njihovu gospodstvu u onoj obđini, utakoše se molbom sl. janti, da njim odobri zaključak, uslijet kojeg bi odslitli upravu katastralne obđine Pazin od ostale obđine, t. j. da bi grad Pazin i najbliže okolina imala svoju posebnu upravu. Sl. janta pristala je odmah na želju pazinske policie. Sl. obđinska uprava požurila se, da se razpišu odmah izbori za tu novu upravu. Ostnovljeno bi, da će se birati dne 16. i 17. t. m. 12 zastup-nikah, t. j. u svakom tielu po 4 i po 2 zastupnika. Evo kako su pri tom gospodu računali: Ostavemo li kno i doad t. j. u savezu sa šljivom obđinom, tad nam nelma spasa jer će kod izbora vćavna nadvladati a tada s Bogom naše krasne apitke. Valji dakle, da stvorimo za Pazin posebnu upravu jer smo tu u vedini to čemo s šćavca lahko nadvladati.

Al. Kralj anuje a Bog boguje. Naši vololjubi upoznaše odmah talijanašku apitku pak se dali svojski na rad. Pritom tomu radu nije mogao izostati. Današ t. 16. t. m. biralo jo treće tielo a podveštor stinuo nam jo od prijateljli iz Pazina uzvolje, dostu kraljak ali nelasmjerno ugođan i utišiliv. Taj glas i Pobjedamo sa 151 protli 47 glasovah.

Očekujemo iz Pazina i dalnje glusove to sa namamo, da čmo prije nego li bude list doljeak smiti sa konđni uspjeh izbora. Nu već sad nemožemo od manje u da nepohvilimo javno naše dšne pazinsko biranje, koji al toli krasno osvjetlaša junaksko hoo. Zivili!

Kolora u Trstu pikanla je da anu tri obole. Od vodoje nelma, bud Bogu hvala, njihovađa študaja više. Čaroko i grudoško oblašti poduzelo su sve mjero, nu tomu proznomu golu na put slunni. Nudimo se, da će vna Bog odavati od vće navoljni, nu polovico kade, pomozli sl sam, pomozđi štli i ja. Treba dakle, da sa svaki nam šćvamo, što bi mogio ctvoriti vrata tomu stranošnom golu.

Is Višnjana pišu nam dne 14. t. m. štiti ato valjda posljednji dva doplata Is Višnjana u porođkoj šćabi. Za čmna javljamo vam a kratko, da su se nekoli ovdunđij Kraljoli i bezhođniti dogovorili, kako će naše savjetno muklo spodržiti. O študi su namio had ovi, koji nepoznajnu Boga ni krku, da do podli k našim svogđenicom na vrazmuo šćvovje to od njli, što no šć, maliko, noreu praviti. Raz-bijašli no dakle po bližnjih šćupah i pošt-trušli upravo one svodentko, koje mraz i progiru iz dna dšne. Svodentli mihi v-dili sa odmah kamio banjoraju višnjaski uzmuhođati pak njli nehtjeli na šćpak, t. j. nedozvolišo, da se, sa kramomtom i a njim prave kumalijni. Zanjto pak, da autošifiraju još tako bezobrazno da upraljaju nam na pravij, biskupa, kano da bi jli on imao u nedlštih njihovih apitkah podu-priati. Hadote li vće arzoovitost i bezobrazluk?

Udarilo grom u orkvu.

Iz Tinjana pišu nam prijatelj dne 18. t. m. Današ dogodio se kod nas grozan št-đnj, koji, bud B-gu hvala, nelma tako straholih posledicah, kako se jo to u prvli mah mitelio. U pol dvanaht sati, pod volikom mtiom, kad no se nalozilo da 1000 pobožnikah u orkvi, udari grom u propolu nu čolu orkvo u odvavlo prođe kroz orgu-lijšo u orkvu. U istu trenutak popadali su svi mužkarci na orguljih i pođ njim kao mrivi na tie. Dažli je lievao kao iz kupa a ljudli bježali iz orkve kao po-šimani. Moj d. šćo doterli kađ ljudkuo tie ml prestrašeno dovikne, šta je? grom udar o u orkvu i tuj poubojše njnogđ-šći. Šćođim kao mahut ub orkvo, koje mi se pridruže gromom prizor. Tuj su vukli ljudje jašnjaga za drugimi kao šćopćo iz orkve. Strašna je vladala krilka i vlka. Svako je hotio, da najđe avni mlto. Oni, koji bijahu manje gromom ošćnuti, pođli se nalezati i dizati a onim, koji blijah jašo ošćnuti bijaše dosta mlto ok sa do šćevitšitli. Hvala Bogu što nije niko ošća-šćitvno, nu bilo bi jli žalost 6-7. da njli se nije brzo u pomoć uriškošćilo. Puhvališli imamo ošćitko g. zapovjednika žandar-merijske postaje i zdorodjenu mu šć-žandare, koji su nesretnikom pružili piđu pomoć. Oni koji bijahu u ekvi pri-povjedaju, da bijašo upravo uzorno elenitli sa stolice osobah povoljnih u orkvi. Od ženskli pak jo malo keja jer su se naluzile više prima glavnom otkuru. Šćv Tinjan bijašo kao bez glave u nelma oseho, koju se neđe do smrti sa gromom šćeviti hetoš-njeja žubovskoga blagdano. Upozorujemo ujedno ovim g. župnikom, da nahavi šć-privu jednu ili dva munje-šćo za našu orkvu. Zahvalimo svi Bogu što nam je izbavio od velike nesreće.

Tuđa u Istri. Dolaze nam žalibože i ljeto žalostni glasovi iz nekotjih strajah Istre. Do nedavna vladala je šitrom ciele Istre suša, pak kad se je prošlog čedna llepo namođilo, neprođe to bez one nesreće, koja godimice jedan ili drugi kotar Istre pobodi. Dne 4. t. m. potukla je strahna tuđi Drugu sa okolicom i dio

Humšćine, Tuča padala je tako dahela, da se i najstariji ljudi šćine nešćajuju. Pomatlja je sve usjeve, vinogradi i vodoke to izgleda sve kao usred zime. Tuško je uništeno onim strahomem sva ljetina a što je još gore, vinogradi neđe se eporaviti kroz više godinah.

Iz Tinjanašina javljaju nam takodjer, da je isa velika suša dne 18. t. m. nekije predelute dola dobrohno ošinulo. Suša uniš-tila je tamo travu a delomice i štto, koje se nešto nakon postoljšaje kiše oporavilo. Zarada od grozđja da nije bilo tamo već odavna toliko koliko ljetos, nu u dolinah popario ga posljednji mraz a sada nekud ter nakuj tuča.

Iz Starne piše nam prijatelj dne 16. t. m. da se je i tamo dne 13. t. m. malo prije podna susula tučkasta i Jobela tuča, da je 4 prsta zemlju pokrila. Padala je skoro pol sata a po dolinah bijaše je toliko, da sl jli jedva progazio. I tamo ka-zalo jo grozđja da nemože liepše. U pal sata uništila je silna tuča sva što bijaše zeleno a traje omlađeno je tako, da neđe mođi više godinah roditi.

Preporuđimo c. kr. oblastnim i sva-komu, koji premuže, da priđe strahomem sa Druguđolima, Humšćini i Šterni u pomoć, jer inače morali bi zđvojiti, nalazeći se u tolikoj boli i nevojlji. Mi smo pripravili šćvki i najmanji darak za ono strahno primiti, što čemo u našom listu na zahvalnošću objelodaniti. G. kr. porođni uradi dužni su, da prošlene štodu, unnešću ovom elementarnom ne-sređom, pak da onoj štrotliji odpišu vužnu poruz. Pomozite strahomem tko ikako mođ!

Doznajemo u zadnji čas, da je bilo tuđa i u Taru, Novojvau, Karoži i Rakto tolih, sva u porođkom kotaru.

Naši braćojavi.

Pazin 17. junija. Slava! Pobja-dismo i u drugom tielu sa šćołosotđu prama dvadosotštivi glasu. Protivnikom ostavljamo prvo tielo.

Javna zahvalna.

Podpišani zahvaljuju se što srdać-nije milim mu i nezaboravnim Moždunčanom, a na čolu njim provriednomu g. župniku Mariju Šoti-Sumborcu, koji su mi izkazali u vrijeme njegovog boravka u Moždonicah, a osobito prigodom njegovog odlazka toliko ljubavi i prijateljstva. Bog njim plati! U Opetlju 15. junija 1880.

Anto Šćulac duh. pomođnik.

Zahvala.

Za pogorloca u Čapilih skupilli su nadaju šćođođa gospoda milosturo i Bndić Ivan župan u Jurđćovoj for. 8.18. Spindić Anton župan u Spu-đćovoj 4.20. Dubrovč Vinko kupelan sa-bratih u orkvi 5.-- Ukupno for. 17.42

Prijatelj k tomu svotu II. iz-kuzna sa 101.25

skupillimo je milodarah ukupno 118.67 U ime šćrotine pogorelohu budu ovim avim, koji su k tomu štć doprinesli, izre-đona javna zahvala.

Gospođin župane, koji njim izruđili prinosah, molim da to čim prije uđne. Glavarstvo obđine. Kastav, 8. junija 1880.

Munić, glavar.

Pripisanje.)

Opomena častnomu svodentstvu u Istri! U poslednjem vrijeme usudjuju se neka bezobrazna osobna izdavalci se za mozej punovalitnik, sabirajuć kod čestno gošpodre svodentkuh Istre naučebe na mlane knjige, šćilke, molitv-nika itd. Nesodčo upro jo taj nitkov razumlivi ošćadnji i apitkani uvrešti mnogo svodentkuh na narudnje, utjeravši ujedno veđe svote u svaca to jli je tim prevario, što jo meni vćoma žao.

Smatram se dakle dužnim, ovim javno izjaviti, da nelmademo nikakvog putujućeg povjerenika, te da sum jli priniknu stvar redarstvu prijaviću, da ono dotičnu osobu, koja se mojom armom i silna Fra po-iplauje, i koja utjeriva najmanje 25% predplate, prozoni.

U Ljubljani 9. junija 1880. Math. Gerber, Skladništvo i trgovinu papira i knj-govezu et.

*) Za štćanke pod ovim naslovom neodgovara uzročništvo.

Tršćanska burva

dne 11. junija Austrijske pap. renta for. 85.95 do for. 85.95 Ugarske " " " 94.95 " " 95.05 Ista u zlatu 4% " 106.45 " " 108.00 Dionio nat. banka " 873 " " 870 kradit-banke " 283 1/2 " " 283 1/2 Talijanska renta " 99 " " 99 1/2

